

Járvány előtt, járvány után

Nánó Csaba

A ki olvassa e sorokat, annak jó hírem van: ilyen vagy olyan módon, de túlélte 2020-at. Ami nem kis tett, ha belegondolunk, mennyi szerencsétlenség zúdult ránk tavasz óta. Anélkül, hogy túlságosan dramatizálnánk a dolgokat, nyugodtan kijelenthetjük a filmbeli Virág elvtárral együtt: az élet nem habos torta. Am ahhoz képest, hogy szüleink, nagyszüleink háborúkat éltek át, még szerencsésnek is mondhatjuk magunkat, hogy ennyivel megúsztuk. Már akinek sikerült. De ismét bebizonyosodott: nem kell világégés ahhoz, hogy a polgár kényelmetlenül érezze magát, egy „kis” pandémia is éppen elég problémát okozhat.

Korunk gyermeke azonban nincs „kivételes” helyzetben, a történelem folyamán az emberiség többször nézett már szembe világjárványt okozó betegségekkel. Az egyik legpusztítóbb járványt a pestis okozta: a „fekete halál” a 14. században 75–200 millió ember halálát okozta. A 20. század elején az embereknek nemcsak az első világháború hozott bánatot, hanem még a gyilkos világjárvány, a spanyolnátha is. Bizonyára akkor is voltak vírustagadók, de az összeesküvés-elméletek korántsem öltöttek napjainkhoz hasonló méreteket. Ez már az új kornak, az internet világának egyik különleges betegsége, ahol a harmadik évezredben még mindig élő lehet hozakodni egy jó

kis laposföld-elmélettel vagy egyéb hajmeresztő blódségekkel.

Azt azonban nem lehet letagadni, hogy a járvány keresztbe tett nekünk, akár hiszünk a létezésében, akár nem. Valóban ijesztő, hogy az emberek szájmászkkal közlekednek, nem mernek kezét fogni, leülni egymás mellé, az ünnepeket a lehető legszűkebb körben ülik meg, és már egy őszinte nevetés is ritkán csendül fel deformálódott világunkban. Életünk egy része átköltözött a világhálóra, virtuális beszélgetések, találkozások, viták vagy megbékélések szem-és fültanúi lettünk. Bezártak a színházak, mozik, stadionok, kiállítóterek, tanintézetek, nem lehettünk ott keresztelőkön, születésnapokon, temetéseken. Nekem talán az fáj a legjobban, hogy barátainkat sem tudtunk elkísérni utolsó útjukra, a magány csöndjében sirattuk el őket anélkül, hogy búcsúkönyvet ejthetünk volna fejfájuknál.

Persze a csöcselék nagy részének nem a kultúra hiányzik, nem is az, hogy méltó módon búcsúzzon halottaitól, hanem imádott kocsmája, ahol nem iszogathat kedvére, vagy nem bulizhatja magát részegre. És egyáltalán, nem tehet azt, ami éppen eszébe jut. Merthogy szerinte járvány nem is létezik, minden csak mese, és amúgy is, neki senki se mondja meg, mit és hogyan kell tenni.

A közösségi médiában mindenféle jöttment felcsapott virológusnak, Nobel-díjas tudósokat lepipálva tárja elé a színtiszta igazságot orvosi ügyekben, a magunkfajta újságírókat pedig állandóan szidják, mert tényeket tárunk az olvasók elé. Klasszikus eset: ha megírjuk, azért vagyunk szemetek, ha hallgatunk, akkor azért. Ehhez hasonló, amit a vírus ellen küzdő tudósok kapnak:

eddig az volt a baj, hogy nincs oltás, most van oltás, de az több okból is fölöttébb gyanús... Erről ismét Virág elvtárs jut eszembe, aki A tanú című filmben kerek-perc megmondta Pelikánnak: az a gyanús, aki nem gyanús! A közösségi hálók egyik átka, hogy immár mindenki katolikusabb akar lenni a pápánál. Lehet éppenséggel jegyszédő a moziban, esztergályos a gyárban vagy virágáros a piacon, akkor is jobban tudja mindenkinél, hol tart éppen az orvostudomány. Hogy mi a jó és mi a rossz az emberiségnek. Általában arctalanságba és névtelenségbe burkolózva meg is mondják a tutit. Aki pedig észérvekel próbál hatni rájuk, az a világ legnagyobb idiotája.

E hónapok különben számomra arra is jók voltak, hogy betekintést nyerjek néhány ismerősöm, barátom gondolkodásmódjába. Azzal semmi bajom, ha valaki akarattal el akarja tenni magát láb alól, de azt elvárom, hogy az én rongyos életemet tiszteletben tartsa, egészségemet kímélje. És főleg az elmémet ne szennyezze. Ne próbáljon minden áron rávenni arra, hogy az egész járvány egy kamu, hogy az oltással csipet ültetnek belénk, és azt majd lázméréssel aktiválják. Hagyjon meg boldog tudatlanságomban, nem próbáljon százaszszor is meggyőzni a meggyőzhetetlenről. Én sem szólok bele, ha valaki az 5G-től való félelmében füstjelekkel akar kommunikálni...

A 2020-as év sajnos a járvány miatt írja be magát a köztudatba. Az utókor talán úgy fogja emlegetni ezeket az időket, mint „a járvány előtti” és a „járvány utáni” éveket. Egyelőre bízzunk Hemingway szavaiban, miszerint az embert el lehet pusztítani, de legyőzni nem. Ez vigasztaljon a jövőre nézve...

Távoktatás: mikor lesz vége?

Somogyi Botond

Hát a rosseb egye meg – fakad ki a diák rögtönzés írása közben. – Éppen most kell frissítenie a programot a számítógépre? Kidobott a rendszer! A probléma azonban hamar megoldódik, hiszen a tanár nemsokára sms-ben küldi a megoldást: nem baj, fiam, délután majd megírod a felmérést. Úgyhogy a diák otthon marad, estig még izgul egy sort.

S ha már otthonmaradás. Normális körülmények között a tanár egyik órától a másikra hagyja fel a házfeladatot. Például péntekről keddre, merthogy akkor lesz a következő óra: kedden 11 órakor. Igen ám, csak hogy most online-ban van mindenki. Ezért a tanár elfelejti felhagyni a házfeladatot pénteken, amiért az egész osztály örömjöngésében. Viszont eszébe jut szombat, s küldi hétfélig a feladatokat. De nem akárhogy: vasárnap este 6-ig fel kell tölteni a megoldásokat. – Hát nem kedden van óránk? Mi van, ha a család kirándul, vagy csak egyszerűen nincs itthon? – sorjáznak a kérdések, s indul az újabb örömjöngés. Ezúttal más hangnemben. De hát nincs mit tenni. Most online van mindenki, s egyes tanárok úgy gondolják, hogy ha már a tanuló úgyis egész nap a „számítógépen ül”, hát dolgozzon vasárnap este is.

Apropó, egész nap. A diákok reggel nyolctól délután 2-ig, 3-ig órán vannak – vagyis ülnek a képernyő előtt. Aztán következnek a házfeladatok, a feltöltések, a tanulás – természetesen számítógépről. A feltöltést pedig az okostelefonnal kell elvégezni. Úgyhogy délután is a számítógépé a főszerep. Este, ha marad idő, jöhet a szórakozás. Nem fogják kitalálni: számítógépes játék! Vagyis a gyerek, ha a szülő nem elég energikus (vagy éppen szadista), egész nap a képernyő előtt ül. Akár 10 vagy 12 órát is. Ám ha a kedves papa szadista,

akkor erőnek erejével elveszi a digitális eszközt, és próbálja rávenni a gyereket, hogy legalább annyi időre menjen ki a szabadlevegőre, ameddig leviszi a szemetet. – De gonoszak tudnak lenni egyesek! – fakad ki ilyenkor a gyermek.

És ha már számítógépes játék. Egyesek nem-hogy egy képernyőt néznek, hanem egyenesen kettőt. Már ha van. Egyiken a tanár kínlódik, és próbálja (a lehetőségekhez mérten) magyarázni a tananyagot, a másikon a gyerek – főleg, ha a szülő nincs otthon – „lövöldözik” az osztálytársaira. Vagy „autót vezet”. Vagy éppen „focizik” (ha már tornaóra nincs), esetleg „babát öltöztet” és színez – a képernyőn.

Apropó, digitális eszköz. Nem mindegyik gyermek játszik óra vagy szünet közben a többi társával. Van, aki másra használja fel az idejét. És esztét. Persze számítógépen. Feltöri a kódját annak a tesztnek, amelyet a tanár töltött fel a „közös térbe” egy nappal a felmérés előtt. Ezért a diákoknak nem az okoz nagy gondot, hogyan oldják meg a feladatokat, hanem az, hogy miként rontsák el. Elvégre a rossz tanulók mégsem írhatnak színjelest?! Ezért meg kell egyezni, ki hol rontja el egy picit a számítást, hogy a tanár ne vegye észre a turpisságot. És ha már felmérés. Van olyan tanár, aki a puszkázás miatt nehéz tételeket ad, így a diáknak sem ideje nincs azokat megoldani, sem lehetősége. Valószínűleg elégedetten dől hátra karosszékében az ilyen oktató, hogy „na, lám, most megettettek benneteket, senki sem fog tudni puszkálni”. Arra már nem gondol, hogy a nagyobb testvérek, akik ugyancsak online vannak, esetleg segítenek a kisebbeknek. Vagy az egyetemista unokatestvér, aki nagy hirtelenjében elküldi a megoldásokat. Így egyesek, úgy tűnik, kiválóan megértették a leckét, mások, akik becsületesen semmit nem írnak (vagy csak nincs nagyobb testvér), rém hülyéknek néznek ki – legalábbis a tanár szemében.

Persze az is előfordul, amikor a szorgalmas tanár magyarázza a leckét, az egyik diák pedig a program adta lehetőséggel élve egy-két gombnyomással elnémítja a hangját, s ilyenkor rajta röhög az egész osztály. Persze hangosan – kikapcsolt kamerával. És van olyan tanár is, akinek minden mindegy. Feltölti a felmérés anyagát egy nappal

hamarabb, hadd kínlódjon vele a gyermek. A diák azonban nem is tud kínlódni, mert a leckét nem tanulta órán. – Apa, anya, hidd el, ezt a tanárnéni nem is tanította! A szülő pedig előveszi a lexikont, a könyveket, még a Google-t is, és próbál választokat adni olyan kérdésekre, amelyekre a segédeszközökkel sem sikerül teljes mértékben. A másnap óra előtt körbeküldött – egyforma! – dolgozatokra pedig néhány nappal később különböző jegyek kerülnek be a nebulóknak. Következtetés: anya, minek törjük magunkat, ha még a tanárnéni sem olvassa el a rögtönzést? Vagy mindenkinek „pofára adja” a jegyet?

→ **Van olyan tanár („na, lám, most megettettek benneteket, senki sem fog tudni puszkálni!”), aki nehéz tételeket ad, így a diáknak sem ideje nincs azokat megoldani, sem lehetősége.**

És persze létezik a normális hozzáállás. Van, aki nemcsak a saját óráit tartja meg, nem csupán felolvassa unalmasan a leckét a könyvből, hanem saját költségén beszerez táblát otthonra, és úgy ír arra, ahogy az iskolában. Hogy ezzel is próbálja a gyermek figyelmét jobban lekötöni. Sőt, külön-órát is tart az ügyesebbeknek, felkészítőket online-versenyekre. Mert szeretné, hogy a diákok fejlődjenek. Mint ahogy a gyermekek sem egyformák. Egyesek szorgalmasan végigülik a tömөntelen időt a képernyő előtt, megoldják a házfeladatokat, és próbálnak nem puszkázva, saját erejükre támaszkodva felmérést írni. Egyszóval tanulni. És van, akit annyira nem érdekel az egész, annyira nem köti le a távoktatás, hogy egyáltalán nem figyel, nem ír a füzetébe, és nem tanul. Esetleg azt füllenti, hogy „elvették az internetet” a lakásban, esetleg elromlott a számítógép. Ezzel pedig átveri a tanárokat és/vagy a szülőket. De lehet, hogy éppen saját magát?!

Ezek után már csak egy kérdés marad hátra: meddig tart már ez a távoktatás? Nem csoda, hogy azt mondják viccesen, miszerint ha sokáig tart a távoktatás, a szülők hamarabb kifejlesztik az oltóanyagot, mint a tudósok.